

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 12. tripart. De festo Epiphaniæ. Ecce Magi veniunt ab Oriente Ierosolymam, dicentes: Vbi est qui natus est Rex Iudorum? Vidimus stellam ejus &c. Prima pars docet quinam fuerint hi Magi. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

nohis viva fides, qua credimus Filium Dei verum esse: hominem à Patre missum, à Spiritu S. unctum, gratiae & salutis nostrae actorem. Ideo dicebat Apollolus: *Nemo potest dicere Dominus Iesus, nisi in Spiritu sancto.* 1. Cor. 12. Quia ex vera fide nemo potest id pronuntiare, ita ut profit ei ad salutem hanc invocatio, nisi Spiritu S. impellente. Et contra dicit S. Joannes: *Omni Spiritu, qui solvit Iesum, ex Deo non est.* 1. Joani. 4. Nempe Iesus censetur quid compositum & colligatum ex Deitate & Humanitate, per vinculum unionis hypostatice, qui ergo hoc compositum solvit, negans vel esse Deum, vel Homine, hic ex Deo non est: qui autè viva fide agnoscit Iesum, utcumque agnoscit in eo, & censetur ex Deo natus, at dicit ibidem Joannes. 2. Nomen Iesus excitativum est spei, quia hoc Nomen in quo est nobis salus. Unde rectè de Iesu dicitur: *Sperant in te, qui non fuerunt nomen tuum.* Pl. 9. Et iterum: *Beatus vir cuius est nomen Domini spes eius.* Pl. 39. Deniq; & illud uniusquisq; cum veritate pronunciarit: *In te Domine speravi, non confundar in aeternum, propter nomen tuum deduces me, & civitates me.* Pl. 30. Et quia hoc fovet spem nostram, ideo oleo comparatur: *Oleum enim lucet, patet, ungit, lux, estus, medicina, inquit S. Bernardus: sic & hoc Nomen lucet praedicationi, patet recogitatum, lenit & ungit. Quis ergo Nomen istud pie pronuncians non speret? Quis non ad Nomen vitae respicit? Ideo Nomen Iesus agonizantibus solet proponi, quia tunc pusillanimitate, torpore, diffidentia tolet premi cõtra mortis tenebras conflantes huius autem Nominis pia invocatio ad caliginem & mentis gravitatem, ad pusillanimitatem & diffidentiam dissipandam efficacis est. Et certè quicumque huic Sanctissimo Nominis in vita affectu fuerit favorenti & praesidium experti sunt, illud pronunciantes in morte.*

Nomen Iesus oleo comparatur.

Nomen Iesu in morte invocatio efficax. Blotius in Mosis Spiritu.

Sic de S. Mechilde legimus, quod luctans cum extremo morbo, non aliud repetere & resonare, quam haec verba, in dilectissima affectione: *Iesu bone, Iesu bone.* Unde & apparuit ei Dominus Iesus, & dixit: *Veni benedicta tui matris, spide regnum tui patris à constitutione mundi.*

Sic & S. Ludovicus Rex, cum in extremo spiritu ageret, ut omnem diffidentiam & pusillanimitatem depelleret, pronuntiabat viva spe: *In conspectu Angelorum spallata tibi Domine. Et confitebor nomini tuo.* Pl. 137. quibus in verbis expiravit.

Sic & S. Paulus cum capite plexus foret, nihilominus nomen Iesus resonabat, cum quo mors ei suavis erat. Nam caput à corpore separatum, res dicitur de disse salus, tertio pronuntiando nomen Iesus, unde & tres ibidem fontes eruperunt, qui adhuc Romae ostentantur. Sic docebat omnes Christianos in Christo Iesu renatos fonte Baptifmatis, hoc nomen salutis usque ad extremum spiritum semper in ore & corde debere gerere, tamquam nomen vitae & calcari spei.

3. Hoc nomen est Memoriale excitativum amoris & charitatis. *Oleum effusum nomen tuum, Cant. 1.*

dicebat sponso sponsa, *ideo adolefcentula dilexerunt te nimis.* Ergo ab hoc nomine amor & dilectio. Utique nomen est rememorans nobis omnia divina beneficia, & ideo amorem in nobis excitat amoris divini rependendum, à quo omnis in nos gratia promanat. Triplex nobis memoriale amoris sui reliquit nobis Pater noster Christus Dominus: nimirum corpus suum, sanguinem suum nomen suum amantissimum. Haec in nobis continuo excitare debent & fovere caritatem. Unde congit unumquemque cum Psalmista Iesu Domino nostro toto affectu dicere: *Benedic anima mea Domino, & omnia interiora nominis sancto eius. Benedic anima mea Domino, & noli oblivisci omnes retributiones eius. Qui propitius est omnibus iniquitatibus suis, qui sanat omnes infirmitates tuas: Qui redimit de interitu vitam tuam: Qui coronat te in misericordia & in miserationibus.* Pl. 102. Horum omnium beneficiorum memoriale est nomen Iesus. Ideo omnibus amantibus & vivunt nomen istud mel est in ore, melos in aure, subitus in corde, ut dicit S. Bernardus, & divinus in quorundam cordis tamquam symbolum, & pignus amoris scriptum fuisse sacra tradunt historia.

Obsecro Domine Iesu, ut tuum nomen istud facratissimum digneris exarare in animis nostris, non litteris materialibus, sed litteris vivis, ut sit signaculum & Memoriale in intellectu nostro, in voluntate, in corde, Memoriale inquam, excitans fidem firmam, spem vivam, charitatem perfectam: Memoriale amoris quem exhibuisti nobis in incarnatione & nativitate, in circumfessione & oblatione, in vita & in morte, ut nos rependamus amorem, testantes illud in desiderio anime, desiderantes te in nocte, sed & mane totis precordis vigilantes ad te; ut nunquam vox peccati & mortis nos comprehendat, sed ambulemus in luce gratiae, salutis, & vitae.

Conclusio.

DE FESTO EPIPHANIE.

LECT. II. triplicita.

Ecce Magi veniunt ab Oriente terosolyman, &c. Matth. 2.

Apud Prophetam Aggeum loquens Deus de Adventu Christi in carnem, hac dixit: *Adhuc unum movicium est, & ego commovebo caelum & terram, & mare & aridam: & movebo omnes gentes, & veniet desideratus cunctis gentibus. Agg. 2. Quingentis circiter annis existimatur haec Prophetia praefisse Christi Incarnationem, & tamen tempus illud, unum modicum dicitur, quia Prophetis ad aeternitatem Dei elevatis omnia tempora modicum quid sunt, punctum, momentum. Filii novissima hora est, inquit S. Ioannes de toto tempore legis novæ. At S. Paulus cum LXX. legit: *Adhuc semel & ego commovebo caelum & terram.* Heb. 11. Quasi dicat: Commotio semel facta est in veteri lege in Sina; adhuc semel fiet adveniente illo qui novam feret legem. Commotio itaque facta est in caelo & aere, in Nativitate Christi, Angelis descendentibus, & cantantibus*

PARS I. Quoniam fuerint hi Magi.

tibus gloriam Deo, & claritate Deum circumfulgentem, aeremque & Pastores illustrante. Commotio quoque facta est in terra, mari, & gentibus, dum Caisaris edicto, unumquique in suam civitatem proficere cogitur, sive terra, sive mari, in descriptione totius Orbis. Iterum commotio facta est tunc temporis, ut supra insinuavimus, per varia prodigia in caelo, sole, sale. Denique an non hodie commotio in caelo, stella insoliti splendoris apparet? An non & in terra, & in gentibus commotio, dum magno apparatu ab Oriente Gentiles in dromedaris accurrunt, dum etiam magnam commotionem in aula Herodis, & tota Hierosolyma suscitant? Unde sic Evangelista: *Cum natus esset Iesus in Bethleem Iuda, ecce Magi ab Oriente veniunt Iero o'lymam, dicentes: Vbi est qui natus est Rex Iudaorum? Major erit commotio, dum in cruce morietur, & hic titulus ei inscribitur: Iesus Nazarenus Rex Iudaorum.* Unde S. Ambrosius haec verba Aggaei explicans ait: Moverat ante haec caelum & terram, de Aegypto liberans populum, quando in caelo erat columba ignis, terra inter fluctus, murus in mari, via in aqua. Manna de caelo, petra in fontes aquarum. Movit & postea in Passione Domini, quando caelum tenebris obditum, sol refugit, petrae scissae, tumuli aperti, Mortui resuscitati, Draco victus in fluctibus suis vidit piscat oves hominum non solum navigantes in mari, sed etiam ambulantes sine periculo. Itaque & in Passione & in Nativitate, & in Christi per Apostolos facta in universo Orbe Annuntiatione, impletur est hoc Aggaei vaticinium. Unde Augustinus lib. 8. de Civit. cap. 33. Movit caelum, Angelorum, & siderum testimonio, quando incarnatus est Christus. Movit terram ingenti miraculo de ipso Virginis partu. Movit mare, & aridam cum & in insulis & in Orbe toto Christus annunciat. Ita moveri omnes gentes videmus ad fidem. Inchoatur ergo haec commotio gentium hodie ad fidem Christi vocatis Magis, dum primo agnoscitur a Gentilibus, cuius nomen est, *Desideratus cunctis Gentibus.* Hi nempe erant primitiae gentium, & quantum eum desiderant, libet ex arcepto longinquo hoc tinete etiam per media discrimina: nec enim erat sine periculo alium quaerere Regem in regia civitate praeter eum qui sceptrum gerebat. Postmodum & cunctae gentes exemplo eorum invitatae, cum maximo desiderio suscipiunt, agnoscentes quod salus sit, vita, felicitasque universorum, & implebitur illud Isaia: *Dedit te in lucem gentium, ut sis salus mea usque ad extremum terra.* Isa. 42. Et iterum: *Ecce testem populi deditum, Ducem & Praeceptorem gentibus.* Isa. 55. Haec ergo hodie incipiunt impleri, dum puer recens natus interiori inspiratione, exteriorique luce, testimonium dat Magis ortus sui, divinaeque benedictionis, eos ad lucem & salutem adducere exoptantis; dum & eis interiori praecipit, utique cito accurrere ad te adorandum, Ducem viae exhibens fallibilem, caeleste signum.

Sed in particulari paucis explicemus, quoniam fiat

hi de quibus dicitur: *Ecce Magi; Unde venerint, & ex qua regione, de quibus dicitur: Veniant ab Oriente;* Denique quid & qualis sit illa stella, de qua dicitur ipsi: *Vidimus stellam ejus.*

Quantum ad primum. Exstimant nonnulli ex SS. Patribus, Magiae fuisse deditos, & maleficis, artibusque illicitis; nam & consuetudo & sermo communis Magorum & Magiae nomen in malum interpretatur. Haec fuit sententia S. Augustini serm. 2. de Epiph. Item Origenes lib. 1. contra Celsum, qui dicit: *Viso in caelo prodigio in antationibus suis usus fuisse, ut inteligerent quia significaret; Demones autem iam a Christo superatos concussisse, indeque coniectasse, puerum per stellam designatum, potentiorum esse demonis, ideoque eum adorare decrevisse.* Idem sentit S. I. gnatius Martyr, qui de stella agens, dicit: *Evangelium mundi sapientia, praestigia facta sunt nuga, Magiarumque omnes ritus malitia aboluit.* Idem docet S. Iulianus Martyr. l. cont. Typhonem: *Magi, inquit, quas sibi dabo in vendicari: ad omnia maleficia, postquam venerunt ut adorarent Christum, videntur ab illo defecisse, redacti in huius potestatem.* Haec sententia si vera est, tanto magis efficacem ostendit gratiam ad haec Christi, quae illos cum daemone commercium habentes, & tenebris tygiis obscuratos, mox ad te adducit, societatis satanicae vincula omnia dirupit, & lucem reddidit. Unde hic dicere libet: O puerum imbellem, sed fortem! O gratiam suavem, sed efficacem! O stellam ejus radiantem & potentem! Merito nomen ejus apud Prophetam vocatur: *Accelera spolia deherere, festina praedari;* Isa. 8. quia antequam scires vocare Patrem & Matrem, diripit spolia satanae, & e faucibus inferi hanc eripit praedam.

Alii interim ex sanctis Patribus hos non fuisse maleficos & incantatores existimant, sed Magos dicit, eo quod fuerint sapientes Astrologi; sic quandoque etiam in bonum Magi nomen solet accipis, siquae vocari soliti sunt Philosophi & Sapientes Chaldaeorum, ut testatur S. Hieron. Dan. 2. Unde de his Magis dicit S. Cyprian. *Astronomica vim & dicitur, sum noverant Planetarum, & elementorum naturam, & astrorum ministeria: ortu experimentu obserabant.* Sed in hoc etiam divinae gratiae efficacia facit manifesta, quod hi Sapientes mundanam contemnerent sapientiam, agnoscerent & adorem sapientiam veram in infantia; & hunc puerum qui lambit ubera, illum esse credant qui regit sidera. Quocirca eleganter S. Augustinus dicit serm. 1. de Nativitate. *Haec sunt testimonia Nativitatis tuae, Domine Iesu, antequam tibi factus subterverentur calcanti crederent imperant; antequam ventus te jubente siluisset, mortuus te voca te vixisset, sol te moriente palluisset, terrae te resurgente tremuisset, caelum te ascendente paruisset; antequam ista & alia mirabilia, adhuc in manibus Matris portaberis, & Dominus Orbis agnoscebaris.*

Neque verò fuisse solum Sapientes Astrologos, sed & Reges, communis est traditio, licet Scriptura id non exprimat, nec ita certo & indubitanter ex sanctis Patribus constet; quia ordinariè Magorum admi-

Thom. 2. sub fin.

1. Opinio Hos Magos magis deditos fuisse.

2. Astrologos alii dicunt. Anselm. Bada. Rupert. Serm. de Stellis.

3. Was etiam Reges fuisse communis opinio.

nomine eos vocitant, sicut & Evangelica scriptura. Sed communis Ecclesiae sensus & picturae regio eos nomine & apparatu decorat, nec sine fundamento. Etenim ut dicit B. Hieron. de passione Domini, cap. 9. *Magi Reges sibi habuit Oriens*, Plal. 21. quod ipsum isdem verbis dixerat Tertull. lib. 3. contra Iudeos, cap. 9. Immo Cicero libro de divinatione refert, neminem potuisse esse Regem Persarum, qui non prius scientiam Magiam didicisset, quod etiam testatur Philo libro de specialibus legibus. Unde & B. Anselmus eos vocat Reges in cap. 2. Marthae, & Theophilactus Reges Persicos eos nominat. Id quoque confirmari potest ex officio Ecclesiastico, in quo insinuat tunc impletum illud: *Reges Tharsis & insulae munera offerent, Reges Arabum & Sabadae adducent* Etceterum illud: *Ambulantibus gentes in lumine tuo*, & *Reges in splendore ortus tui*. Stella nempe quae apparuit splendor est ortus Christi, & lumen est illum designans, ut Reges illi venirent eum adorantes. Quapropter subditur: *Omnes de Sabae venient aurum & ebrius deferentes*; in quo & horum Regum munera designantur. Hunc locum sic Arnobius Carnotensis expresse interpretatur de his Regibus: *Reges Arabum & Sabae a oriente egressi, scilicet stellam in solis lumine genitum curvati, & butiri purpuram defluente, Iesum nostrum pannosum adorantes, donis sacramentalibus venerati sunt*. Adde, dona oblata indigna haud esse Regibus; & quod aperte *tharsis* dicuntur illa obtulisse, etiam Regum indicat apparatus. Denique non est insolitum in Scriptura, quod Oppidorum Domini Reges vocentur, Gen. 14. nam quatuor Reges adversus quinque dicuntur decertasse, & nominantur illi quinque, Rex Sodomorum, Rex Gomorrhae, Rex Adamae, Rex Seboim, Rex Balae quae est Segor; ita ut quinque civitates quinque Reges haberent. Hoc igitur modo Magistri sapientes & potentes saeculi fuerunt in Oriente Oppidorum aliquorum Reges & Domini.

PARS II.
A qua regione venerint Magi.

Quantum ad secundum, cum dicuntur ab Oriente venisse, saltem certum efficitur Regionem Magorum respectu Ierosolymae Orientalem fuisse: imo proprie loquendo ex illis verbis colligitur regionem ipsorum in Orientali plaga sitam fuisse, ideo enim absolute dicuntur ab Oriente venisse, & vidisse stellam in Oriente. Sicut ergo nos dicimus habitare in occidentali plaga, ita illi in orientali. Sed cum Oriens, cui Iudaea confinis est, vastitatem magnam habeat, an ab aliquo Orientali loco vicino, an a remotis Orientis partibus venerint, ambiguum relinquitur. Multi tamen ex antiquis Patribus ex remotis partibus venisse asserunt, specialiter S. Leo serm. de Epiphania. & tanto clarius mysterii huius magnitudo declaratur, quanto ex remotiori regione eos ad se adduxit, infans isto de praesepio asseritur. Et quidem aliqui ex antiquis eos ex Perside venisse dicunt, quia Magorum auctoritas apud Persas maxima fuit, & eorum consilio omnia regni negotia administrabantur. Huius opinionis

fuit Basilus, & Chrysof. hom. 6 in Math. Alii dicere quod ex Chaldaea venerint, in qua etiam Magi scientia floruerunt. Huius opinionis est S. Hieron. & Ambros. l. 8. in Lucam. Et forte haec opinio a priorum multum discedit, quia sub nomine Persarum etiam Chaldaei comprehendi proprie possunt, cum aliquando idem fuerit regnum Persarum & Chaldaeorum. Interim probabilissimum dicitur, nec ex Perside, nec ex Chaldaea, sed ex Arabia Felice eos venisse, quia haec est regio quae muneribus illis, quae Magi obtulerunt, abundat, & camelis, dromedarisque, qui sunt velocissimi cameli, fertilis est. Consonat istud scripturis iam allegatis: *Reges Arabum & Sabadae adducent*, Plal. 71. Item: *Dabitur eis de auro Arabia* Item: *inundatio camelorum operiet eos, dromedaris, Madian, & Ephra*. Omnes de Sabae venient aurum & ebrius deferentes, Isa. 60. Quae scripturae in hac festivitate impletae indicantur, tum ab Ecclesia in officio suo, tum etiam a SS. Patribus. Unde S. Hieronymus in Isa. c. 60. ait: *Madian & Ephraegones sunt trans Arabiam fertiles camelorum, omnique provinciae appellatur, Saba, unde fuit & Saba Regina, quae venit sapientiam audire Salomonis*. Huius sententiae est Tertullianus, Iulianus, Cyprianus. Et quia Arabia felix est Persiae vicina, ut etiam interdum sub Persiae nomine comprehendatur, teste Cyrillo Alexandrino lib. 4. in Iliam orat., 4. hinc forte & Patres qui asserunt a Perside venisse, non multum dissonant. Quod autem dicitur: *Reges Tharsis & insulae munera offerent*, Plal. 71. Item: *Ethiopia praevenerit manus eius Deo*, Coram illo praecedent *Ethiopes*. Nominis Tharsis interdum significatur mare, ita ut non sit aliud dicere Reges Tharsis, quam Reges qui regnant in insulis maris, & forte aliquis horum Magorum dominabatur in insulis maris, sive sinus Persici, nomine autem *Ethiopiae* metaphoricè intelligitur Ecclesia gentibus congreganda, quia peccatis nigra erat, & tamen Israelis populum erat praeventura, & a Christo mundanda.

Porro non sine mysterio ab Oriente adducti dicuntur Magi isti. 1. ut ait Chrysof. quia unde dies nascitur, inde initium fidei processit, est enim fides lumen animarum. 2. quia ab Oriente initium lumum sumperat peccatum, idololatria, maledictio: conveniens ergo erat ut gratia, fides, & benedictio succedens suam ibidemumeret primordium. 3. ait S. Thomas, quia omnes qui ad Christum veniunt, ab ipso & per ipsum veniunt. Unde dicitur: *Eccc vultus Orientis nomen eius*, Zach. 6. Ab Oriente igitur veniunt ad verum Orientem, & ipse Christus Dux est eis vel via, & terminus viae, quia ab ipso, & per ipsum, & ad ipsum veniunt. Ipse eis oritur, eos ducit, eis se ostendit, eos reducit. Sicut nemo potest videre solem sine praevio lumine solis: sic nec Christi gratiam quisquam potest percipere, sine praevia gratia Christi. Hinc ipse dicit: *Ego sum via, veritas, & vita*, Joana. 14. Via per quam oportet ire, veritas cum qua oportet ire, vita qua oportet invenire. Via

Simila.

Via que excludit omnem aberrationem, veritas que excludit omnem deceptionem, vita que excludit omnem mortem. Hanc Magi viam secuti, hujus veritatis luce instructi & ducti, vitam Orientem invenerunt in suis inmemabulis. Propterea etiam olim Christiani in Baptismo Satanae abrenunciantes, vultum & manum vertebant ad occidentem ter exfuffantes satanam, ad eam regionem conversi. Deinde ad Orientem faciem vertentes, profitebantur se Christo adherere, & cum Sole iustitie pactum inire, seque incolae esse Regionis lucis. Hac est nempe Patria Christianorum ad Orientem sita, ad ipsam lucem & Solem, ut olim responderunt quinque Martyres, a Firmiliano Praefecto interrogati de qua forent civitate aut Patria, nec aliam ab eis ullis tormentis potuit vocem extorque.

S. Dion. Eccl. hier. 1. 2.

Surin in vita S. Pamphili.

PARS III
Quales fuerit stella quam viderunt.
S. Thom. 3. p. q. 56. art. 7.

Quatenus ad certum, Stella que Magis apparuit, non fuit una ex celestibus, ut multis rationibus probat S. Thomas ex sanctis Patribus. 1. quia illa nunc ab ortu ad occiduum, nunc a Septentrione in meridiem ferebatur, quod est contra ordinem cursum stellarum. 2. quia non solum apparebat in nocte, sed etiam de die, quod non est virtus stellarum. 3. quia quandoque apparebat, quandoque occultabatur. 4. quia non habebat continuum motum, sed cum oportebat ire Magos, ibi cum oportebat stare, stabat, sicut columna nubis in deserto, quia non sursum manens, sed deorsum descendens, Virginis partum ostendebat. Propter hac igitur aliqui dixerunt fuisse virtutem invisibilem in apparentiam tantum stellae transformatae; immo fuisse Spiritum sanctum, qui sicut super Dominum in specie columbae apparuit, ita nunc in specie stellae. Vel fuisse Angelum, qui apparuit Pastorem in humana specie, Magis autem in specie stellae. Verum probabilius est fuisse stellam de novo creatam, non in caelo, sed in aere vicino terrae, hoc est corpus lucidum & illuminans ex aerea aut elementari materia. Cui nomen stellae attribuitur vulgari nomine, quia instar stellae apparebat exterius, sicut & cometae aliaque corpora lucida in aere apparentia, helle nomen quandoque obtinent, immo & aer caelum vocatur, alioqui ita de loquendo, cum stella significet corpus caeleste, talis non erat haec stella. Quod vero splendidior sole dicitur ab aliquibus sanctis Patribus, cum & in meridiem luceret, non propterea lucem intensiorem, aut perfectiorem habuit, quam sol; quia difficile est credi perfectiorem lucem conaturali esse alicui interiori corpori, aut datam esse a Deo sine necessitate. Ut autem in meridiem luceret, satis erat quod esset terrae propinqua, & haberet lucem valde perfectam, & materiam admodum densam, hoc enim plurimum confert ad magis lucendam. Peracto autem officio, stella istam eandem resoluta est in materiam, ex qua a Deo formata fuerat.

V. Sua. rez. in 1. p. q. 16. a. 3. scilicet.

Rationali. Evang.

Licet vero stella ista verè corpus lucidum fuerit; tamen motus eius (cum non esset uniformis sed modo per modum descensus, modo per modum ascensus, modo interruptus, modo progressus, veniens similiter fiebat à motore intellectuali, scilicet ab Angelo, quia cum non esset naturalis, sed secundum divinam voluntatem fieret, ordinariè tales motus per Angelos operatur Deus. Et hoc fortè voluerunt dicere Sancti Doctores, cum dixerunt fuisse invisibilem aliquam virtutem in specie fidei transfiguratae. intelligunt enim non fuisse verè stellam caelestem, quamvis verum corpus lucidum fuerit, quod invisibili virtute Angeli movebatur, ita ut in speciem stellae caelestis, virtus invisibilis Angeli appareret in illo corpore radiante. Sic & Angelus in columna nubis & columna ignis Hebraeos deducebat. Nam caelestes spiritus omnis formae expertes, eam speciem & formam assument, quam usus hominum postulat. Unde B. Theodotus oratione de Christi Nativitate, & stella sic loquitur: In Praeceptis Dominus, & à stella denuntiatus non à stella descendente ad Magos, neque enim stella loca permutat, sed quoniam Chaldaeorum terra plurimos habet stellarum motus insipientes, virtus superna, nimirum Angelica, deducens Magos assumpsit stellae speciem, & ea doctrina sua Chaldaei quod nesciebant, agnoscent; ut cum astronomiam respiciant, ab astris Christi mysteria doceantur. Quapropter S. Hieron. rationem quoque insinuans, cum Magi per stellam, quam per vocem caelestem, vel per Prophetam aliquem, vel per Angelum sint instructi de Filii Dei Nativitate, sic loquitur: Operuit potius Prophetas missis, sed nequaquam Magi credidissent Prophetas. Aut Angelum mittere; verum & huiusmodi forsitan transissent. Aut voce aliqua desuper in sonare hanc qui dicitur antipete non curassent. Omnia ergo haec Deus derelinquens, per ea vocat quae familiaria eis consueverat descendens. Vtique mira est Dei providentia & bonitas, dum & Angelos & alias creaturas modo planetarum & auras in terram eorum procurandam salutem, in iustis autem eandem creaturas vertit in cruciatum. Quod patet in iusto in illo; Creaturae tibi facturi de se viri; exarsit in veris tormentum ad verum iustissimum, & lenior sit ad verum cruciatum. cendum pro his qui in te confidunt. Hoc multis exemplis ostendit B. Theodotus supra, aqua inquit, utebantur Hebraei sanguis autem Aegyptii Nilus factus est. Dies Israelis erat, & clarus circumfulgebat lumen; Aegypti autem hoc lumen facta est tenebris. Babylonia quoque flamma ros tribus facta est tenebris; Quod quidem ros erat, & sedecias pueri per hanc flammam refrigerati, quod vero etiam flamma fuit, per hanc exustis manstante Babilonia. Hae ille. Sic iterum verum est quod subdit sapiens: Propter hoc & tunc in omnia transfigurata seminum nutriti gratia sua deseriebant, & voluntate eorum, qui à te desiderabant. Sic & de stella ista, & de Angelo Dei eam moveente

Stella
mensa
fuit ab
angelo.

Theodo-
tus in
Concil.
Ephesina.

Magis
per stellam
vocati.

Deus cre-
aturae in
salutem,
in iustis
autem
eandem
creaturas
vertit in
cruciatum.
Quod patet
in iusto
in illo; Creaturae
tibi facturi
de se viri;
exarsit in
veris
tormentum
ad verum
iustissimum,
& lenior
sit ad verum
cruciatum.
endum pro
his qui in
te confidunt.
Hoc multis
ex-
Sap. 16.

Dd dice-

dicere possumus, quod ut gratia Dei & voluntati benevolae erga hos electos plenè deserviret, in varias formas & stus se transfigurabat, modo clarior modo abscentior, modo se abscondens, modo se proferens, modo ascendens, modo descendens, modo progrediens, modo sistens. Vnde S. Chrsol. *Ambulante Mago, stella ambulabat, stante Mago stat stella, dormiente Mago, excubabat stella. Sic sentit Magus ut quibus visandi par conditio est, par sit necessitas servandi. Et stella jam non Deum credit, sed iudicat esse conservam, quam cernit taliter suu obsequiu mancipiam.* Interim eadem stella serviens electis ad obsequium, incedulis erat ad tormentum, Nam verisimile est multos praeter hos Magos eam vidisse, nec credidisse, nec eam secutos fuisse; his ergo erat ad condemnationem, quae Magis fuit ad salutem.

Chrsol. ser. 165.

Matt. 12.

In Evangelio dicitur, quod Ninivitarum surgent in iudicio, & condemnabunt generationem incredulam; quia ad praedicationem Ionae crediderunt, hi autem ad praedicationem Christi cor clausurunt. *Ecce plusquam Ionas hic, item quod Regina Saba surget in iudicio, quae à finibus terrarum venit audire sapientiam Salomonis, & ecce plusquam Salomon hic.* Similiter dicimus, non solum quod Reges isti, sed etiam quod stellam iudicio surget, & contemnabit incredulos. Et forsitan inquit quidam Doctor Theologus verè & scilicet iterum apparebit stella ista in die iudicii, ad gloriam Regum, qui ea secuti à finibus terrarum venerunt adoraturi Christum Regem natum; & ad vituperium iustamque reprobationem Iudeorum, qui praesentem contempserunt, & blasphemaverunt; saltem mentaliter eis à Christo representandam eam stellam ad confusionem, rectissime asseritur.

Crit. Sept. ser. 1. in festo Regu

Conclusio.

Concludamus de hac stella, & dicamus ex communi Patrum sententia, hos Magos fuisse posterosive successores Balaam, qui vaticinatus erat de

Num. 24

Christo Oriatur stella ex Iacob, & conijunges virga de Israel, & parentis Duces Meab. Ex quo vaticinio docti fuerunt orientum, quandoque stellam, quae Nativitatem magni cuiusdam Regis Iudeorum indicaret; cuius virga, id est sceptrum aliis Regibus & Ducibus dominaretur. Atque ideo Magos visita hac stella mox permotos fuisse ad Regem hunc inquirendum. Adde tamen non solum stellam & signum istud visibile eos permovisse, sed etiam specialem Spiritus S. instinctum adhibuisse, per quem cognoverant, quis & quantus ille Rex esset, & quomodo ut Deus adorandus. Vnde S. Leo *Dedit aspicientibus intellectum, qui praesentis signum, & quod fecit intelligi fecit inquiri, & se inveniondum obtulit, regis istius. Lititer: Agebat sine dubio in cordibus eorum inspiratio divina, ut eos tanta visionis mysterium non laeseret. Et quod oculis ostendebatur, insulsi animi non esset obliturum.* Hinc & inspiratio interiorque illustratio instat stella nobis est, ad Christum nos vocans; quae licet ducat ad familia & abjecta, quasi ad praecipuum, imò ad adversa & aspera, quae ad crucem, nunquam tamen est ne-

Magi & stella & in spiritu

Spiritus S

Leo ser. 3.

Idem ser. 3.

Inspiratio interior

stella est.

gligenda, sed ubique sequenda; ut Christum tam in adversis quam in prosperis, tam in abjectis quam in sublimibus toto corde adoremus, & quae voluntati nos conformemus, dicentes *Paratum cor falsum meum Deus, paratum cor meum* Felixigitur, qui non trepidè sequitur stellam vocationis suae quamlibet via difficilis videatur & dura, ut in sum tandem inveniat, qui dignus est ut desideretur, & quærat per omnes labores, & cruce, & tormento. Felix qui instat Magorum non torpide & cunctanter, sed cum prompta obedientia & humilitate, cum devotione & charitatis fervore, gratia interioris fulgenti & vocanti quae nulli de est, cooperans progreditur; non gressu corporis, sed effectu mentis, perseveranter ad eum tendens, qui est obiectum dignissimum, principum, finis, centrum omnium nostrorum desideriorum. Felix, qui illum quærit purè propter ipsum, sicut & hi; non enim ab eo aliquid petierunt, vel beneficium aliquod expectarunt, sed *venimus adorare eum*, inquit, ut ipsi. Ad illum colendum, amandum honorandum, agnoscendum, & manifestandum veniunt; licet adorantes gratiam & favores coelestes ab eo ceperunt, Vtique, ut ait Sanctus Bernardus: *Non sine premio diligitur Deus, licet absque premio inveniatur, sit diligendus. Vana est vera charitas non potest, nec tamen mercenaria est. Non quærit quæ sua sunt sponte afficit, & sponte amicum facit. Verus amor seipso contentus est, habet premium, sed id quod amatur.*

Bern. de diligendo Deo.

DE EODEM FESTO

Audiens autem Herodes Rex, turbatus est.
Matth. 2.

LECT. 14. tripartita.

In his Magis, qui primitiva fidei nostrae fuerunt merito admiramus fidem ferventem & constantem. Ingressi sunt civitatem regiam, nec Imperatorem Romanum, nec Herodè vice eius ibi Regem veniti publice & constantè interrogant: *Vobis est qui natus est Rex Iudeorum?* Rege viventem aliterum Regem pronunciare nunquid erant sanguinis? Sed nec tyrannidem Regis praesentis periculum veretur mortis: Audi S. Chrsolost. in opere imperf. *O beati Magi, qui ante conspectum crudelissimi Regis, antequam Christum cognoscerent, Christi facti sunt Confessores. Adhuc non viderant Christum & iam parati erant mori pro eo.* Magna fides fuit Centurionis, de qua testatur Dominus: *Nunquid inveni tantam fidem in Israel.* Magna fides mulieris Chananaeae, qui iterum Christus: *O Mulier, magna est fides tua!* Magna est fides Latronis inter supplicia crucis in Crucifixu credentis. Sed horum Regum non fides major Centurio & Chananaeae, imò iam Christi vel verberant, vel ludicant miracula. Latio plurima crenebat prodigia, caelo & sole se obducante, petra se findente, & tora pene creatura obdupefcente. At hi nihil adhuc de Christo

PARS I. De Herodis turbatione & eius adulatione.

Matt. 8. Luc. 23.

videt.